

MAAK JE EIGEN STEGOSAURUS

Lannoo

Ontwerp bouwpakket Jemma Westing

Herziene editie

DK DELHI

Senior kunstredacteur Vikas Chauhan
Projectredacteur Bipasha Roy
Assistent kunstredacteur Diya Varma
Teamleider beeldredactie Sumedha Chopra
Adjunct manager beeldredactie Virien Chopra
Hoofdredacteur Kingshuk Ghoshal
Hoofd kunstredacteur Govind Mittal
DTP-designer Dheeraj Singh
Pre-productiemanager Balwant Singh
Omslagontwerper Rashika Kachroo
Creatief verantwoordelijke Malavika Talukdur

DK LONDEN

Hoofdredacteur Carron Brown
Managingredacteur Francesca Baines
Managingkunstredacteur Philip Letsu
Productieredacteur Becky Fallowfield
Productiecontroleur Joss Moore
Uitgever Andrew Macintyre
Art director Mabel Chan
Adviseur Dr. Chris Tijani Barker

EERSTE UITGAVE

Voor Tall Tree Ltd:
Redacteur Jon Richards
Vormgever Mik Gates

Voor Dorling Kindersley:

Senior redacteur Fleur Star
Uitgever Andrew Macintyre
Adjunct uitgeefdirecteur Liz Wheeler
Art director Phil Ormerod
Uitgeefdirecteur Jonathan Metcalf
Fotograaf Gerard Brown
Adviseur Professor Mike Benton

Foto's op de omslag door Andy Crawford

Oorspronkelijke titel *Make your own Stegosaurus*

Oorspronkelijke uitgever Dorling Kindersley Limited – One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, London, SW11 7BW
Copyright © 2012, 2022, 2024 Dorling Kindersley Limited. A Penguin Random House Company

Nederlandse vertaling @ Uitgeverij Lannoo nv, Tiel, 2026

Vertaling Christelle Bogaert
Opmaak Keppie & Keppie

ISBN 978 90 599 6164 7
D/2026/45/19
NUR 212, 223

www.lannoo.com

www.de-leukste-kinderboeken.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave zijn uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Gedrukt en gebonden in China

www.dk.com

Fotoverantwoording

(Legenda: b-boven; o-onder(aan); m-midden; u-uiteerst; l-links; r-rechts; b-boven(aan)) 4-5 Science Photo Library: James Kuether. 5 Science Photo Library: James Kuether (or); Mark P. Witton (bm). 6-7 Alamy Stock Photo: Sabena Jane Blackbird. 7 Dorling Kindersley: Colin Keates (m) Dorling Kindersley, Courtesy of the Natural History Museum, London (br, or). 10 Dorling Kindersley: Tim Hayward (ml); Colin Keates (m) Dorling Kindersley, Courtesy of the Natural History Museum, London (m). 10-11 Science Photo Library: James Kuether (b). 14 Alamy Stock Photo: PA Images / John Stillwell (ml). Dorling Kindersley: Janos Marffy (m). 14-15 James Kuether: (b). Science Photo Library: James Kuether (b/achtergrond). 16-17 Dorling Kindersley: Andrew Kerr (ml, bm). 17 Science Photo Library: James Kuether (mr). 18 Dorling Kindersley: Jon Hughes & Russell Gooday (mr). 19 Dorling Kindersley: Jon Hughes (mr). 20-21 Dorling Kindersley: Andrew Kerr (b). 21 Science Photo Library: ANIMATE4. COM (br). 22 Science Photo Library: Mark Garlick (ml). 22-23 Dorling Kindersley: Jon Hughes & Russell Gooday (b). 24 Alamy Stock Photo: Science Photo Library / SCIEPRO (m). 24-25 Science Photo Library: James Kuether (b). 26 Dorling Kindersley: Andy Crawford/Robert L. Braun – modelmaker (ml). 26-27 Science Photo Library: James Kuether (b/achtergrond). 30 Alamy Stock Photo: Sabena Jane Blackbird (or). Getty Images: Patrick AVENTURIER.
Cover: voorkant, achterkant, rug: Dreamstime.com: Natcha Donlao; Voorkant: Getty Images / iStock: DigitalVision Vectors / CSA-Archive br, yugoro (zwarte lijnen); Achterkant: Getty Images / iStock: yugoro tl.

INHOUD

De jura	4
Het skelet van een stegosauriër	6
De voorbereiding	8
Habitat	10
Flink rechtop	12
Planteneter	14
Andere stegosauriërs	16
Dieren in de jura	18
Hersenen van een dino	20
Roofdieren	22
Verdediging	24
Plaatjes	26
Je model is klaar!	28
Studie van stegosauriërs	30

De jura

De *Stegosaurus* leefde tijdens de jura (201-245 miljoen jaar geleden). In die periode deden de dinosauriërs op het land het goed en begonnen de werelddelen uit elkaar te drijven.

REUSACHTIGE DINOSAURIËRS

De sauropoda waren met hun lange nek de reuzen van de jura. Er waren soorten die wel tien ton wogen en sommige waren meer dan 12 meter groot.

De ornithopoda ontstonden tijdens de jura en beleefden hun hoogtepunt tijdens het krijt (145-66 miljoen jaar geleden).

VLIEGENDE REPTIELEN

De pterosauriërs waren vliegende reptielen. Ze ontstonden tijdens het trias (252-201 miljoen jaar geleden). Hun lichaam was gemaakt om te vliegen: ze hadden een licht skelet en een lange vierde vinger waaraan een vlieghuid hing.

Dinoweetjes

Tijdens **de jura** was het aan land **warmer** dan nu, maar tijdens de poolwinter kon het flink sneeuwen.

MINDER CONCURRENTIE

Tussen het trias en de jura stierven veel natuurlijke concurrenten van de dinosauriërs op het land uit. De dino's verkenden nieuwe manieren om te overleven en hun lichaam ontwikkelde zich in verschillende vormen en gewichten.

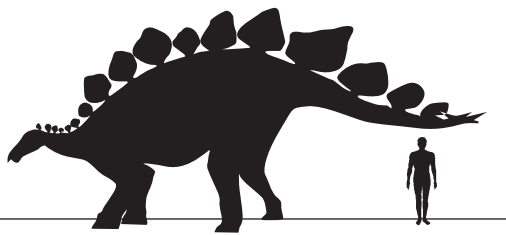
ZWEMMENDE REPTIELEN

Tijdens de jura waren er op aarde veel ondiepe zeeën. Voor de dolfijnachtige ichtyosauriërs waren die perfect om in te jagen. De plesiosauriërs, een andere groep zeereptielen, gebruikten hun vier vinnen om te zwemmen. Er waren soorten met een lange nek en een gigantische kop.

Het skelet van een stegosauriër

Tijdens de jura waren er verschillende soorten stegosauriërs. Allemaal hebben ze een reeks plaatjes en stekels op hun rug. Een van de grootste was de *Stegosaurus*, die hier aan het einde van de jura rondliep (155-146 miljoen jaar geleden).

NAAM: *Stegosaurus*

LENGTE: 9 meter

LEEFGEBIED: open bossen
en overstromingsgebied

VOEDING: planten

SCHADEL

Zijn schedel was lang en smal.
Zijn hersenen waren gemiddeld
van grootte in vergelijking met
andere dieren uit die tijd.

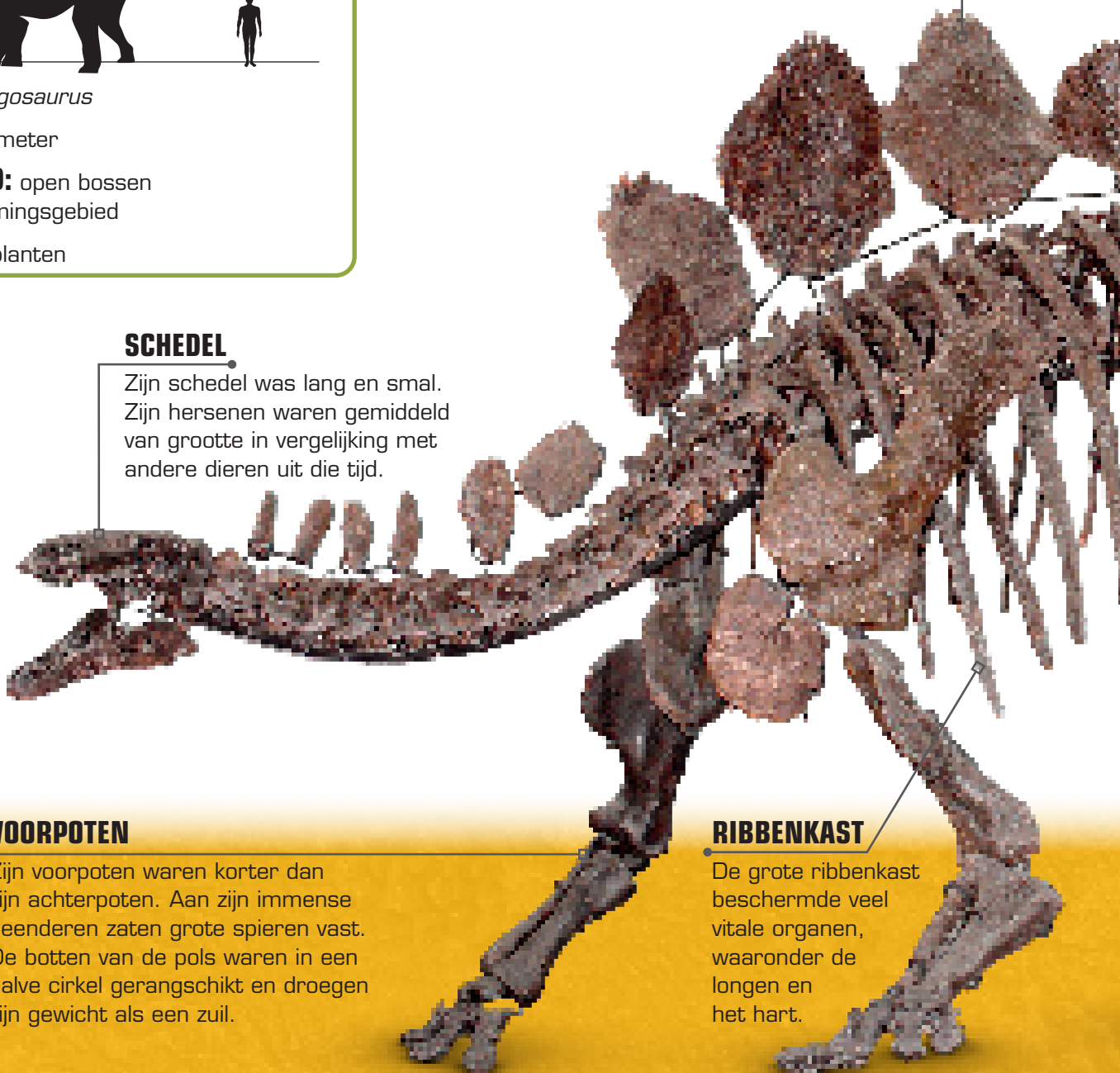
VOORPOTEN

Zijn voorpoten waren korter dan
zijn achterpoten. Aan zijn immense
beenderen zaten grote spieren vast.
De botten van de pols waren in een
halve cirkel gerangschikt en droegen
zijn gewicht als een zuil.

De plaatjes waren bedekt met
een sterk, hoornachtig materiaal.

RIBBENKAST

De grote ribbenkast
beschermd veel
vitale organen,
waaronder de
longen en
het hart.

STAART

Aan de staartbeenderen zaten sterke spieren vast, waaronder hele grote die zijn poten naar achteren duwden wanneer hij liep. Andere spieren zorgden ervoor dat zijn beweeglijke staart heen en weer zwiepte. Op die manier verdedigde hij zich.

PLAATJES

De naam *Stegosaurus* betekent zoveel als 'hagedis met een dak'. Dat komt omdat men eerst dacht dat de plaatjes plat op zijn rug lagen en elkaar overlaptten zoals dakpannen. Nu weten we dat dat fout is: de plaatjes stonden rechtop op zijn rug. Sindsdien is er al veel gediscussieerd over het nut ervan. Sommige wetenschappers denken dat ze hielpen om zijn lichaamstemperatuur te regelen.

STAARTSTEKELS

Op de staart stonden twee paar stekels van maar liefst een meter lang.

BEKKEN

Zijn bekken was massief en breed. Dat was nodig om zijn grote gewicht te kunnen dragen, voor de aanhechting van zijn spieren en voor zijn grote darmen, waarin hij taaie planten verteerde.

ACHTERPOTEN

Zijn achterpoten waren lang maar zwaargebouwd. Zo konden ze zijn lichaamsgewicht torsen.

STAARTSTEKELS

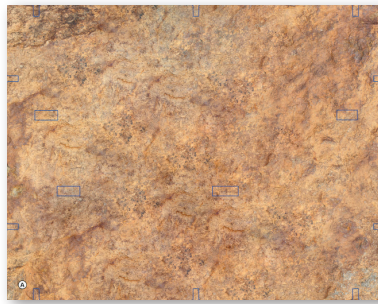
De *Stegosaurus* gebruikte de lange, gevaarlijke stekels op het einde van zijn staart zo goed als zeker om zich te verdedigen. Wanneer hij ermee uithaalde, konden ze zijn aanvaller zwaar verwonden.

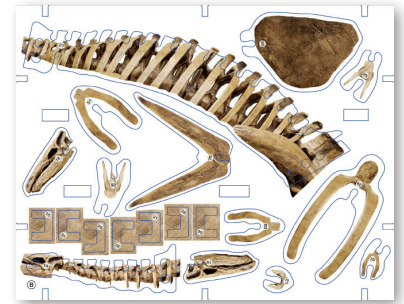
De voorbereiding

LEG DE PLATEN IN VOLGORDE

In je bouwpakket zitten **negen** platen met de letters **A** tot **I**. Leg ze voor je op tafel en druk er voorzichtig alle stukjes uit.

BASIS A

BASIS B

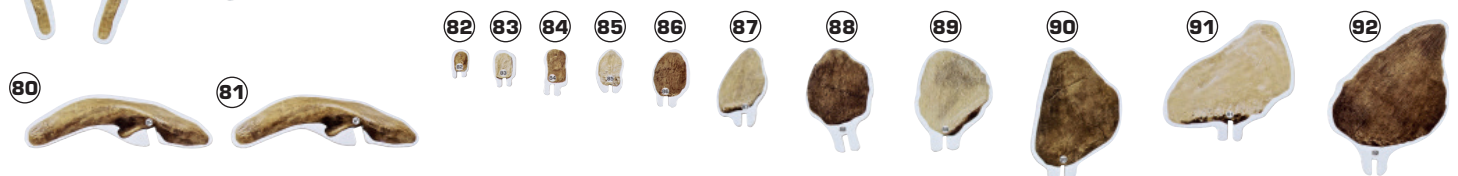
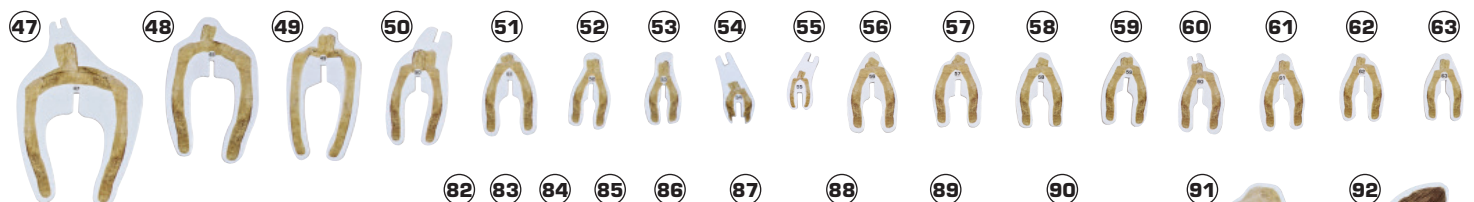
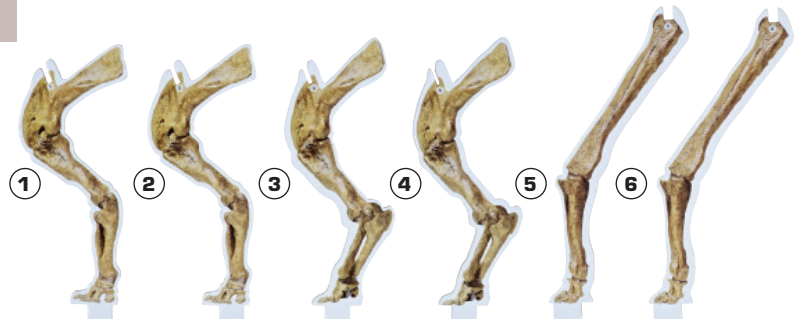
Staat dit symbool met een hand bij een stap, dan is het moeilijk om de delen in elkaar te passen. Vraag hulp.

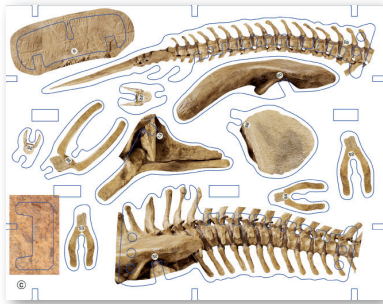

BASIS F

ONDERDELEN VAN HET SKELET

De platen bevatten **98** delen van het skelet, die allemaal een nummer hebben. Spreid de delen uit in oplopende volgorde, zoals je hier ziet. Er zijn ook **10** klemmetjes (zie rechts). Leg die nog even aan de kant.

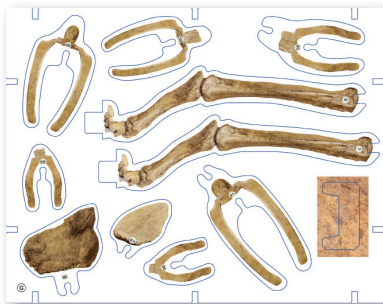
BASIS C

BASIS D

BASIS E

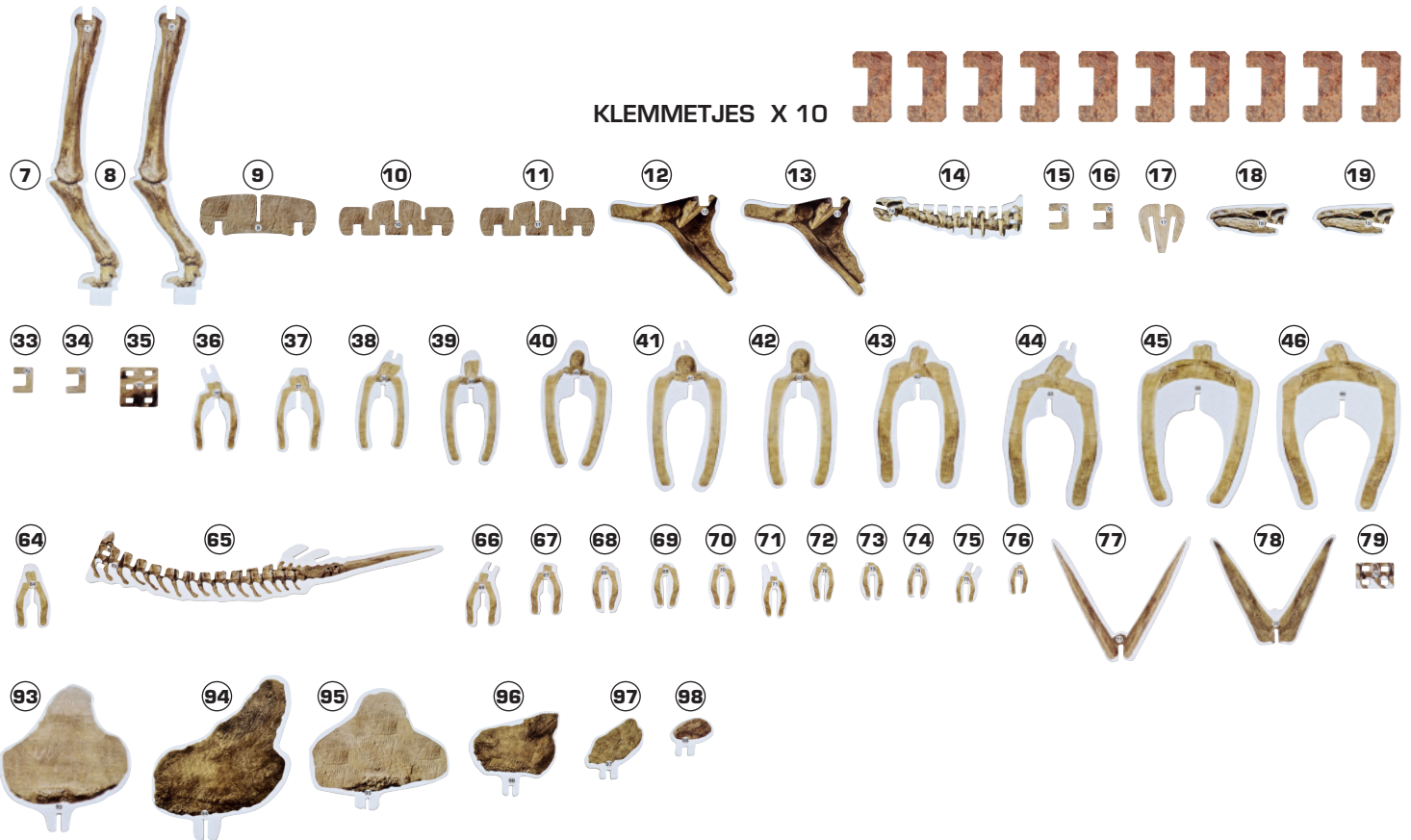
BASIS G

BASIS H

BASIS I

Habitat

De *Stegosaurus* leefde in open bossen en moerassen. De hoge bomen boden beschutting en hij kon zich ertussen verstoppen. De varens op de grond waren dankzij zijn lange nek gemakkelijk te bereiken.

PLANTEN UIT DE JURA

De planten en bomen in de bossen van de jura leken op die uit het trias. Er groeiden naaldbomen, zoals de slangenden met zijn scherpe naalden, een soort die je nu nog altijd kunt vinden.

Bladeren van
een slangenden

Dinoweejes

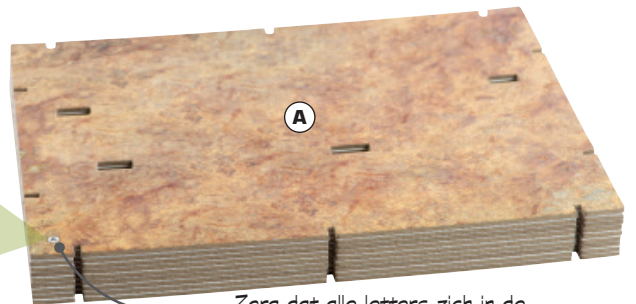
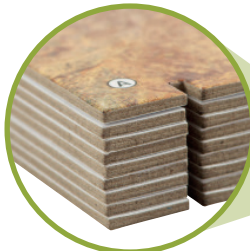
Andere planten uit de jura die nog steeds bestaan, zijn de **Japanse notenboom** en **paardenstaart**.

1 MAAK DE BASIS

9 X PLATEN
A, B, C, D, E, F, G, H, I

Leg de negen platen op elkaar in alfabetische volgorde, met **(I)** als onderste en **(A)** als bovenste.

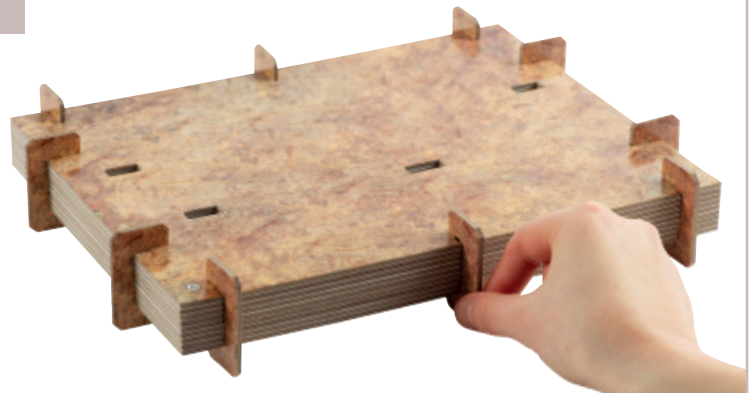

Zorg dat alle letters zich in de linkerbenedenhoek van de basis bevinden.

2 BEVESTIG DE KLEMMEN

KLEMMEN KUNNEN IN WILLEKEURIGE VOLGORDE WORDEN BEVESTIGD.

Zet de platen met de 10 klemmen aan elkaar vast. Schuif de klemmen in de sleufjes in de rand van de platen.

De omgeving waarin de Stegosaurus leefde, leek op de savanne. Bomen stonden ver uiteen en het klimaat was droog. Op de oevers van rivieren en stromen groeiden wel meer verschillende planten. Anders dan nu waren er geen bloeiende planten die hij kon eten.

3 BEVESTIG DE VIER POTEN

POTEN, DELEN 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Leg delen **1** en **2** op elkaar om de linkervoorpoot te maken. Leg delen **3** en **4** op elkaar om de rechtervoorpoot te maken. Leg delen **5** en **6** op elkaar voor de linkerachterpoot en delen **7** en **8** voor de rechterachterpoot. Schuif elke poot in de sleuf van de basis zoals hiernaast afgebeeld.

